

ember nem tudja, hogy kik a régen elfelejtett politikai szereplők, kik és miről vitatkoznak a parlamentben, milyen frakciók vannak.

A megszólítások sem egyszerűek. A „méltóságos uram” és társai a románban nem léteznek, vagy nem így léteznek, és nem is így működnek. A társadalmi viszonyok a románban teljesen különbözőek, tartalmilag és hangzásilag is. Például nincs magázás, vagy ha van, az kicsit lekicsinylő. Különösen az intim jelenetek fordításakor zavaró, hogy a hősök magázzák egymást. Számomra is furcsa volna románul a szeretőmmel úgy beszélni az ágyban, hogy ne tegezzem. Hogy ön érzi a csókomat, a simogatásomat. Románul, ha egy nőnek akár csak megfogtam a kezét, akkor már tegeződöm, legalábbis semmiképpen sem önözöm és nem is magázom. Esetleg Caragialénál megtörténhet, de az a humoros hangnem felé visz, vagy annyira archaikusan hangzik, hogy az már emiatt sem illik Bánffy korához. Nagyon faramucinak tartom, bár gondolom, hogy ma már a magyarban is az lehet. Manapság nem így beszélnek, de ahhoz, hogy a hangulatot visszaadjam, talán érdemes egy kicsit megerőszkölni a nyelvet. Ám nem szívesen teszem, mert anélkül is nehéz lesz elolvasni. Nem lehet a végtelenségig archaizálni, inkább megpróbálok másképpen visszaadni a hangulatot.

Arról nem is beszélve, hogy van különbség az erdélyi és a regáti román nyelv között, és nagyon nehéz ezt megértetnem a bukaresti szerkesztőkkel. Ráadásul Bánffy nyelvezete magyarul is nagyon erdélyies. Ha én egy erdélyies román nyelvet produkálok a fordításkor, akkor a bukaresti szerkesztő úgy a fejemhez csapja, hogy arról koldulok. Azt fogja mondani, hogy nem tudok románul. Holott ő nem tud erdélyiül. Ez most nagyon fontos, mert Bánffy erdélyiül ír akkor is, amikor német, angol vagy francia idézeteket használ, ráadásul filológus szemmel nézve hibásan. Rossz németiséggel ír, és ez nagy gond. Kijavítottam a németiséget, úgy gondoltam, hogy ez speciel nem a provincializmus számlájára írható, hanem a slendriánságáéra. Meg arra, hogy annak idején elmaradt a szerkesztői munka. Franciául ugyanez a helyzet.

Seres Lili Hanna

TOVÁBB

Nem ismerték egymás nyelvét. A szülei nem segítettek és nem engedték nekik, hogy tanítsák a sajátjuk. Így jöttek rá, hogy könnyebb és izgalmasabb egy harmadik nyelvet kitalálni. Hátrahagyták régi énjüket és fölfedezték egymásnak a tárgyakat. Basuó volt a dió, amit rugdostak, karite a rongyos baba. A porba vonalakat húzni némán is lehet. Piszkos arcuk mosolya meg nyálkás könnye se kapott nevet. Csak azután, hogy vége lett. Az érzéseknek nem volt idő nevet adni. Úgyhogy csak üvöltöttek, amikor az egyik család továbbment.

PORLADÁS

Maradékom lettél. Kérgeimben mászó hangya, hogy mondjam ezentúl, ahogy régen, hogy nekem csak a fényed kell?

Hívös vagyok, mint a tengeri szél, mégsem akarlak elfújni, inkább megvárom, amíg magadtól hullasz homokszemekké.

Nem gondolok már az izgatott pislogásaimra, szemem leragad, össze az álmoktól, amiknek rég nincs közük hozzád.

Üresen állok bennük, nem csak kint, bent sincs senki, kigombolom magam és elporladok én is.

Az angol szöveg szerencsére kevés, akkoriban nemigen tudtak még angolul, maximum a lovaglással, vadászattal, erdészettel kapcsolatos kifejezések jelennek meg, de ezekre nincs is román szó, sőt még magyar sincs, mégis: románul elég nehéz ragozni őket. Estéket töltöttem el az erdőgazdálkodással kapcsolatos kifejezések megértésével. Beszéltem ugyan erdészekkel, akik elmagyarították, de